

כח בניסן תשפ"ג, 19.4.2023

גיליון מס' 840

פרשת תזריע-מצורע

בעיצומם של עשרת ימי תשועה

מאת גלעד אוברמן, לביא

לקבלת דף פרשת שבוע ב**ווצאפ** (קבוצה שקטה) – לחצו **כאן**

כיהודים מאמינים ברור לנו כי אין מקריות בעולם. כך, לאחר מאות שנים שבהם לא היה ידוע מהי משמעות האות ע' בצירוף ז"ע שעל סדר סימני א"ת-ב"ש הקשורים לימי הפסח והקישור לימי השבוע שבהם חלים המועדים השונים, התברר כי ביום בשבוע שבו חל שביעי של פסח (ז') יחול תמיד גם ה' באייר (ע' של עצמאות).

בה במידה, אין מקריות בעובדה שפעמים רבות, כמו גם השנה, פרשות השבוע בשבת החלה בעיצומם של עשרת ימי התשועה שבין יום השואה ליום העצמאות הן פרשות תזריע ומצורע – לא מן הפרשות המלבבות במיוחד בתורה.

מה ניתן (אולי) ללמוד מכך?

ראשית, ראוי להתייחס לסדר הפרשיות בספר ויקרא. לכאורה, לאחר הטרגדיה של מות בני אהרון בעת חנוכת המשכן, המתוארת בתחילת פרשת שמיני, מתבקש היה שהפרשה הבאה אחריה תהיה פרשת אחרי-מות, המתייחסת ישירות לטרגדיה, ומציגה את המתכונת המפורטת, המיוחדת והנשגבת לכניסה אל הקודש – סדר העבודה של יום הכיפורים. במקום זאת, הפרשיות העוקבות לפרשת שמיני הן הפרשיות שלנו, תזריע ומצורע, שלכאורה אינן קשורות כלל למהלך המוביל מפרשת שמיני לפרשת אחרי מות.

נראה בפשטות כי הפער בין האסון של מות בני אהרון לשיא של יום הכיפורים הוא פער רחב מדי, הדורש גישור. גישור זה מושג באמצעות העיסוק בענייני טומאה וטהרה הכרוכים בלידה, בצרעת ובזיבה ונידה. כך, הפער בין שיא הטומאה הגלום במות בני אהרון, כאשר המת מוגדר כאבי אבות הטומאה, ובין שיא הטהרה של "לפני ה' תטהרו" ביום הכיפורים, מגושר באמצעות העיסוק בענייני הטומאה והטהרה ה"שוטפים" כביכול.

בהשאלה לענייני התקופה, המציאות לימדה שלא ניתן היה לעבור ישירות מן השואה לתקומה, ומתחייב היה לעבור את כל התהליכים שבדרך, שהם שאפשרו את הקמת המדינה – ההעפלה, המאבק בבריטים, מלחמת השחרור וכיו"ב. עם זאת, בבסיס הדברים עומד הקשר בל-יינתק בין השואה לתקומה, אשר לדעת רבים הוא הוא שהוביל להסכמה הבין-מעצמתית הנדירה בכ"ט בנובמבר שהובילה להקמת המדינה, בבחינת "אחרי מות".

מכאן, לרמזי התקומה בפרשות עצמן.

המובן מאליו הוא כמובן עניין הלידה שבתחילת פרשת תזריע, כאשר אין לידה שאינה כרוכה בטומאת דם הלידה. כך גם ב"לידתה" של המדינה, שדמיה כפולים – דם קורבנות השואה כאמור, ודם החללים שנפלו על מזבח הקמתה, בבחינת "בדמיך חיי".

לכך ניתן לקשור גם את התהליך השגרתי כביכול של טומאת הנידה, לא רק כמה שמאפשר את הלידה, אלא גם בהיותו תהליך בלתי נמנע. בזהירות ובצער יש לומר כי לא רק הקמת המדינה, אלא גם קיומה המתמשך, כרוכים בהקזת דם מתמשכת, שאף שהלב מתקומם מן המחשבה כי היא "טבעית", הרי שבפועל היא ברמה זו או אחרת בלתי נמנעת.

הפרשות עוסקות בעיקרן כמובן בענייני הצרעת. מבלי להיכנס לאבחנה שבין סוגי הצרעת השונים, שהעיסוק בהם חורג מגבולותיו של מאמר זה, מתבקש לקשור עניינים אלו לקיומו של עם ישראל, לאורך כמעט אלפיים שנה, כעם מצורע בין האומות, מפוזר ומפורד בין העמים כמאמר מגילת אסתר, מגורש ממדינות שונות, מופרש מן הכלל בגטו האיטלקי, בתחום המושב במזרח אירופה או במלאח המרוקאי, מסומן בתו זיהוי, מוגבל בפעילותו ונרדף. נדמה כי אין סימן יפה יותר לתהליך השחרור מסטאטוס זה של מצורע, מן האקט הכלול בתהליך הטהרה מן הצרעת, של שחרור הציפור החיה על פני השדה, כשהיא טבולה בדם הציפור השחטה. השחרור אכן כרוך בדם, אולם הציפור השחטה נשחטת על מים חיים, כלומר – תהליך הטהרה-הגאולה כרוך בקורבנות, אבל הם נשחטים על מים חיים, כחלק מתהליך התחייה הלאומי.

ולבסוף – צרעת הבית, האירוע המוזר והמיוחד במינו, שהפסוקים קושרים אותו לכניסה לארץ ישראל, המכונה כאן "ארץ אחוזתכם". חז"ל ראו את האירוע כאמצעי לגילוי מטמונים שהטמינו דרי הבית המקוריים, הכנענים, בקירות הבית, אולם אני רוצה להתמקד בתהליך הטהרה של הבית, שעיקרו חילוף האבנים הנגועות מן הקיר, החלפתן באבנים חדשות וטיוח הבית מחדש.

מתבקש לדמות את הבית לביתנו הלאומי, ואת תהליך החלפת האבנים הנגועות כטיובו ושיפורו של הבית, שהוא אולי אפילו טבעי בתהליך התפתחותו של העם. אם התהליך מצליח – ניחא, ושוב חוזר תהליך הטהרה עם הציפורים כמוזכר לעיל, ואם לא?

האם חלילה יפשה הנגע בבית כולו כצרעת ממארת, אשר תוצאתה ניתוץ הבית כולו? מקובל לומר ש"הבית השלישי לא ייחרב", אבל איננו מן הנתלים בחסדי שמיים בלבד, ובפתח יום עצמאותנו ה-75 שומה עלינו להשקיע את כל מאמצינו בכך שהנגע לא יפשה, וביתנו יעמוד לעד.

גלעד אוברמן הוא בן וחבר **קיבוץ לביא**. נשוי לנילי לבית פלק (שד"א). אב לשישה ילדים וסב לשישה נכדים. עסק בעבר בפיתוח תוכנה ולאחר מכן בתחום הניהול הקיבוצי. עובד כיום כעורך דין במשרד "שלמה כהן ושות'" בעמק הירדן. בתחום המסחרי והקיבוצי.

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש להירשם בקישור: <https://forms.gle/bzbZhmBafTeQLY3k6>
תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il